

گرفتی جددلی سیاسی که جیگای سارسو مانیش ئوو یی که بچی جیهان زارکام دزانته دربارای ئومی تازی تا ییان. نیاز کانی تا ییان و برژوو ندی کانیان و هروها پکها تی دروستکردنی ب یاریشیان لای جیهان ل و توموژاویید. ماولوی هید توالل ئاخونزاد، ابیری ئستای تا ییان، چندی نسا ن ل سرت ل فزین بینراو و ن و نذی یکیشی گیراو؛ ئندام کانی تری اب رای تی تا ییانیش ل وینای م لا موحد م د حسان وم لا ع بدولغانی برادر و سیداج دین ه قانی یا ئوو ت ه ر ن بینراوون یان ز ر ب ک می بینراوون. کتیب کای ب تی دام که ل و زووان دا ب او یکرد و ب ناوی (گوان ب دوا دوزمندا: م لا عوم رو هروها تا ییان ن زانراو)، ئ و کتید باشتین نوما یید و یارم تیدری باشیش ب تگ ییشتن ل تا ییان. لکؤ یید و ی کی پ ل ورد کاریی که نووسر چندی نسا ی پو خریک بوو که ئ و وک ن نام وانیکی بنک یکار ب دوا تا ییاندا گوا و. ئ و کتید ز ر ک ل کاروباری ناوخی ئ و گرووی د رد خات و نیشانی د دا که ب استی ن ئاوا زارکام

قوت نه توانراوه به باشي مولا عومر بناسرت. ئوهه ميش له ناو كتبه و اگه ياندنه وه وناکراوه، به تايبه تي له دستپه کی ساپه کاني جهنگه وه، ئوه وک و کهسه کی تونه وه که شوپنه قاعیده ی کرد وه ناسرا. بهام بهتی دام پهی وایه که سیاسه تمه دارانی پښتانه و اگه ياندنه کان بهلاینه نینه له بهرامبه مولا عومر رو تاپه بیان دا. جا له بهرنه وهی شتیکی زړکه م دبهار په یان دزانه کنه واته هه سکه نگانديان به مولا عومر رو تاپه بیان هه روها په یوه ندي ئوه دوولایه به تیرر وه ئا زو ناله وونه دبهت. بهتی دام دپه: “به داخه وه اگه ياندنه سه رکه کی و باوهه ميشه باسی له بوونی دوزمنیک دکرده بهمه ش درپښان به جهنگ ددها. ” ئوهی که تهپه یی کراوه ئوهی که زړ کهم زانپاری جه باوه رو متمان زانراوه له دواي ئوهی که مولا عومر قنده هاری به جهه شت له که تایی ساهي ۲۰۰۱. مولا عومر رو بن لادن ئامانجه سه رکه کی ئه مریکا و هاوپه یمانه کانی بوون، بهام ئوه دوو زاته هه ر وک ئوهی و ابوو که له سه ر ووی زه وی نه مابنه. له استیدا کاته که مولا عومر له ساهي ۲۰۱۳ دا مرد کهس له دهر وهی باز نه په کی بچووه دوه روهی خه نه په زانی که مولا عومر مردوه و هپه شیان دبهار په مولا عومر نه دزانی. هه روها زیاتر له دو ساهیشی خایاند هه تا زانپاری له وهار وه دزه ی کردو جیهان په یزانی که مولا عومر مردوه.

بهتی دام پهی وایه که تا اده په کی زړ خراپ له تاپه بیان گه یشتوون. هه روها نووسر گه انه وه کهی خه وک استکرده وه په که به ئوه قسه و قسه کانه دبهینه که دگوتران گواپه تاپه بیان به توندوتیژی و سه رکوت ناسراوه و مه سقاو گه رانیشی قدهغه کردوه و دزگای سه رکوت و سزادانی هپه و چالاکی ژانیشی قدهغه کردوه. له پښتانه کی چه ندین چاوپه که وتنه وه که بهتی دام له گه خه کی ژر حوکه تاپه بیا ندا کردوه بهتی دپه: “قوت ژپان ئوه نده پک و باش نه بووه وک که له ژه رسایه تاپه بیا ندا دگوزرته. ” به دهر ژپایی ساهپه کانی ۱۹۹۰ و بهر و ژوور خه که به ته وای گوهی له گه رانی و مه سقای که لتووری گرتوه و شه ر خوه ندر او ته وه و ورزشیان کردوه. بهام ژپان به شه وه په کی گشته له مدها ماونه ته وه هه ندیک له کچانیش توانیوه نه بچه خوه ندنگا و قه ناخه سه ر تایی. هه روها بهتی دام دپه: “به گه ی زړ کهم هپه که گواپه تاپه بیان هه موو پښانه هپه یی سزای به شه وهی بهر دباران جه به کردوه له شارپه کانی وک کابوه و قنده هار و به زړی زردارپش خه کیان په لکه ش کردوه به ئوهی له مه اسیمي سزادانه که ئاماده بن و سه ر بکه نه.”

به به پښتانه نووسر دپه ته و جوته نه وه په پاپه شتی کی زه رتری هپه له وهی که به شه وه په کی گشته ناسراوه، به تايبه تی له ناوچه دوور

دست و لادکاندا. به نموون دانیشټوانی قندهارز په بیان
خشبووک تا بیان لسا۱۹۹۴ بازگانانی ش و ئاشووی نهشت ک
باج و سران۱۰ کی زریان دخت س ر هاو اتیان و هراسانیان
دکردن. هروها تا بیان جرک ل دنیایی و جگیری و ئمانتی
به خک دابین کرد. به به خکک ل به کممگای کی تقلیدی
وک و ئفغانستاندا بژیت، ساو یاساکانی تا بیان بهلاو شت کی
سیرنا بهت. ه تا دانیشټوانی کابویش ز ر په بیان خش بوو ک ل
سا۱۹۹۶ تا بیان هات ناو شارک و و کتایی به و به
سرب و برید هئا. هروها یاساو ساو په یو ند به ژیانی
رژان۱۰ خکیان چسپاند، به تایب تی ل په یو ند به ژیانی
ثافر تان و ک به ی ه ی سخت بوو بهت. ل ه ندهک شو ننان خک ز ر
خشا بوون به و ی ک خراک و په ویستی کانی ژیان ه رزانبوون و
فک خان ک نیش به ووی هاو اتیاندا کران و.

لر دا نووس ربو لککیند و یی خی باب تی هاوکاری تا بیان به
قاعید، ک به لای ئمریکا و جیهانیش و خکی گرنه، ئ زده کات،
و نیشانی ددا ک په یو ندیکانی نوان م لاوم رو قاعید نا شن
و ل بوون. د ه رچ ند م لاوم ر لگای به بن لادن دا ک ل
ئ فغانستاندا بم ند و به مام لگه بن لادن نه بوو د رباری
ت ریزمی نود و تی و هروها ه ویشی لگه بن لادن داو ک به
میدیاکان ل دوان و قس نهکا. کو ک ی بن لادن ل دوا پیدا به بهتی
دامی گوتوو ک " په یو ندیکان باش نه بوون. م لاوم ر نه یو ستوو
هیچ شتک لگه باو کم بکات به مام نه شیتوانیو به ت وای گو ی
په ندات، به تایب تی و کات ی ک به شو و ی کی ز رچ ه رشی کرای
س ر ل د ر و ا".

بهتی دام د یس لم ندت ک به شو و ی کی به ر فراوان خراپ ل تا بیان
گیشټوون!

بهتی، د یس لم ندت ک ئمریکا به شو و ی کی خراپ مام ی لگه
و باب ته ئ ز کردوو. ه و کانی واشتن ل نه و تکاندا به
شو و ی کی دیار به پ راو زختنی تا بیان په ج وانی ویستی ئمریکای
لک و ت و. و مام لگه خراپ ی ئمریکا لگه تا بیان بوو ه ی
په کختنی ئ وگ ی لکته گیشتن و زیاد بوونی لای نداری و لگری ل
چار ساری مامناو ندی و نه و ندگیری به تایب تی ک د هات س ر
باب تی قاعید. کرد و سربازی کانی ئمریکا به ناچار کردنی
تا بیان تا واز ل و خگرتنی بن لادن به ندت زیاتر م لاوم ری
به و عینادی و شلگیری برد تا به هیچ شو و ی ک واز ل بن لادن
نه ه ندت و دا دشی بدات. ه ر به نموون م لاوم ر تو تر بوو
کاتک ک ئمریکا ل بنک و کامپ کانی قاعید ی دا ل بهشی

رژیم‌های تاتی افغانستان له ساله ۱۹۹۸ له تېره په مبارزې کې د سولې لپاره د کاینې د امریکا له کینیا او تانزانيا لا لايېن قاعيدو. له بارو او مېلا عومر وتی: "ننگر هېموو جيهان د ژايې تيمان بکات سرباري د نيايې کانمان و هېر بېردې وام بن له سېر داواکردنې بن لادن له ننگر او ننگر قوت بن لادن تېسليم ناکېنډو پېيان. له جياتي ننگر ننگر بېرنگاري له بن لادن د کيڼ تا دوا د پې خوینې خېمان. " هېرله دواي ننگر بې ماوېي کې کورت مېلا عومر ناگاداري تېم ماينې فسکي ديپلوماتکاري نېمريکاي کردو و ک ننگر هېرش سېربازيان تېنها دېنډ هېي يې کگرتوويي زياتر له نېوان موسلماناندا و هېروها دوژمنايې تي کردنې نېمريکا بېر فراوانترو زياتر دېت. بې پېي وتې کاینې يې کک له هاوکاري کاینې ماينې فسکي دېت: "ننگر ۶۰ ساروخې کې نېمريکا هاويشتي يېک تا يېيان و مېلا عومري خستې ناو باوېشي بن لادن و. "

له گڼ ننگر دېتې دې دې وېت کې هېوا بې او نې بين چونکې له وانې بې بزووتنډوې تا يېيان ازي بېت هېندک تې نازولات بکات بې ژناو له بېرامبېر جېرک له هاوېشي ننگر و بزووتنډوې له گڼ ياندا. هېروک بېتې دې دې بېني کردو و کې با بېتې سېر کې لاي ننگر و بزووتنډوې بېرېتې له عېقيدو و نايين کېيان و بې هېر نرځکې بېت بتوانن نېوبانگي کې مېگاي نېودو و تې بېدست بېنن. دواي ننگر وې کې تا يېيان له ساله ۲۰۰۱ هېردووک پېيکري بوداي له نزيک شاري باميان له ناو جېرگي نې افغانستان وخواندن و بېو هېي شېو بزووتنډوې تا يېيان کېوتې بېر خنډو گلېي کې مېگاي نېودو و تې ، مېلا عومر قسېي کې گرنگ و بې ناوبانگي کرد کې وتی: "من پېيو نديې کانمان له گڼ ژناو ادا بېلاوې گرنگ نېي". هېروها وتی: "کاري من ننگر يې کې ياساکانې ئيسلام بچېسېنم، له وې نې کېمترو نې زېرتري. " له وېش واوېتر مېلا عومر ازي نېبوو کې واز له بن لادن بېهېنت و بيداتې دېست نېمريکا. چونکې "دېترسا کې دوژمن له بېر کې دېرېنن و وېک موسلمانې نااست ناوېدي بکېن ننگر بن لادن وېک دياريي کې گېورې بدېنډ دېست نېمريکا. " هېتا کار گېيشتې ننگر وې کې مېلا عومر پېنای بې خېوېنين دېبرد کې له خېويدا نېميايې بکرت کې جې بکات؟. کې ننگر دېش داب و نېريتې کې کېن له نېو کېساني دينيدا له افغانستان. بې سياسي تمېدار کان زېر بې سوود ننگر بې وردې سېيري ننگر و نموونې بکېن : اېري نېستاي تا يېيان، هېيې توللا، وا دېردې کېوت کې دېي وېت وېک و مېلا عومر بېت. هېيې توللاش هېر بې هېمان شېو له قېندېهار دېمېنتېو، له کامې او ميديا دوور دېکېوتېو، هېروک مېلا عومر نېويش هېمان تېوانيني هېي بې ئيسلام و تېفسيري ئيسلام، هېمان ديدو بېچووني

باشترین چارۍ یې لټگډۍ تاټیبان کې تاوانباران و څراپۍ کاران تټسلیم بکا تټو.

بټپټی هټسټنگانندنۍ کې بټتی دام ، مامټټی دیبلۍ ماسیانۍ لټگډۍ ټټکراوی تاټیبان ټټگایۍ کی ژیرانۍ یو لټوانۍ شټ بټ پټی تټپټوونی کات ټو ټټم ټټکورسیۍ کی لټ نټوټو یټکگرتووۍ کان بټ دابین بکرت و یان هټ تا بگا تټ ټو یی کې ټټمریکاش سټفارۍ تی څی لټ ټټفغانستاندا بکا تټو. ټیدارۍ بایدن کارۍ کی ژیرانۍ کرد کې ټټگای بټ بانکۍ کاندا کارۍ څی یان بکن لټ ټټفغانستان و کې مټټگای نټودوټو تیش پارۍ کانی حکومۍ تی ټټفغانستانیان ټازادکرد و هاوکارۍ کانیش بگۍ یین بټ بټ ټو یی ټټمریکا لټ څی بترسټ. جا لټ کاتۍ کدا کې ټیدارۍ بایدن لټو دوا ییانۍ دا بټ یاری دا کې دټسټات بداتۍ کارو مامۍ لټی بانکی بټ څی کی ټټفغانستان، پټویستۍ واشتۍ نیش بیر لټ لابرډنی گټمارۍ و سزای دارایی وبازرگانیش بکا تټو بټ تایبۍ تی لټ گټټ حکومۍ تی تاټیبان. چونکۍ هټردووک حکومۍ تی تاټیبان و ټټمریکاش سوودمۍ ند دټبن لټ ټټفغانستانۍ کی بټلایۍن و سټربۍ څی. چونکۍ ټټم دټبټ هټی کې هیچی تر ټټفغانستان نټبټ شوۍ نټک بټ پټشبۍ کې نټوان هټزۍ گټورۍ کان و دیسان هټگیرساندنۍ و یی شټی ناوڅ لټ ټټفغانستاندا.

مامټټکردن لټ گټټ تاټیبان وټک گروپۍ کی توندټو یی بټزراو لټ وانۍ یی پشٹیوانی گروپ و بزووتنۍ و یی تیرۍ ریستی تر بټدټست بټنی کې واشنتۍن لټ هټمووشت زیاتر لټ مټیان دټترسټ.

بټټام ټټوانۍ کی هټیویان بټو یی کې تاټیبان ټازی ببټت بټ داواکارۍ کانی ټټژئاوا و حکومۍ تټکی گشتگیر دابمۍ زرۍ نټت و ټټز لټ مافی مټټف بگرت، لټوانۍ یی تاټیبان تووشی بیهیویایان بکات. لټوانۍ یی تاټیبان مل بدا بټ هټندۍک شت بټ نموونۍ ټټگۍ بټ هټندۍک کچ بدات برۍن بټ خوۍ نندنگاو ټټگا بټ هټندۍک ټټکخراوی نا حکومی بدات بټ مټبټستی گټیاندنی کې مټکی مټی و لټ وانۍ شټ تټوټو لټدانی ټاشکرای ناو بازار بووۍ ستۍ نټ، بټټام لټو زیاترو بټرۍ و ژوورتر ټټگټر لټ تاټیبان چاوټټ بکرت ټاست دټرناچټت و بټ بندۍ مای.

کاتۍ کې ټټگټر نټوانرا بزووتنۍ و یی تاټیبان لټو ټټبازۍ څی یی ټز بهۍ نټیتۍ خوارۍ لټ بټټوۍ بردنی حکومۍ و کې مټټگادا ټیتر و بټرهۍ نانی گټورۍ ی ټابوویش لټو وټټاتۍ دا بټی هټی نټتوانرۍ ټټنجام بدرت. بټټام پټویستۍ هاوکاری و کې مټکی مرۍ یی ټټنجام بدرن و نابۍ لټ گټټ سیاست تټکټ بکرن. دټ بټ کې مټک و هاوکاری بگټنرۍ بټ ټټفغانستان لټ سټر بنچینۍ پټویستیۍ کانی څی ټک و هټژاری و داموای څی ټک نټک وټک پاداشت و چاکۍ بدرت بټ حکومۍ لټ بټرټو یی حکومۍ هټمانگی دټکات لټ گټټ ټټژئاوادا. بټ یارۍ کې ټټم

دواييانې ئيدارې بايدن بې ترځاندكردنې نيوي ئې و پارې
 بلاکراوي حکومتي ئېفغانستان استوځې بدرت بې خېکې
 ئېفغانستان نېکو لې گېي حکومتي تايبانېو، ووي لې
 سنووردارکردنې کارکردنې ئېمريکايې لېگې تايبان. ديسان
 ئاماژېېکېشې کې هېزې گېورېکان زياتر تايبان و ئېمريکا لېک
 دووردېخېنېو. ئېمريکا چې ند بېرژوېنديکې کېمي لې نېو
 ئېفغانستاندا هېي، وې کاتېک کې پارې باج کې لې خېکې ئېمريکا
 وېردېگيرت و دوايي دېدرت بې دوزمنېکې پېشووي وې تايبان
 لېوانېي لې نېو خېي ئېمريکادا بې باشي پېشوازي لېو هېنگاو
 نېکرت لې لايېن خېکې ئېمريکاو. بېام لېگې ئېوېشدا دې بې هېم
 ئېمريکاو هېم کېمېگاي نېودېوېتي خېيان بېدوور بگرن لې کردېي
 کېشېگيرکردنې تايبان.

لې کاتېکدا ئېمريکاو ئېوانېي ترېش بېردېکېنېو ئاخې دې بې چېن
 مامې لېگې ئېمي تازې تايباندا بکېن، هېر بېرنامېيکې باشېش
 وا لې سياسيتمداران دېخوازې کې دې بې ئاراميان هېي و پېيان وا
 نې بې کېوا خېراپتر بېوېي، هېروېها لېسرووي هېمووشوې دې بې
 هېوي زياتر بدېن بې ئېوي زېرتردېربارې دايېلېگېچېکان فېر بېن.
 جا بې ئېوي يېکېک بېينې و بزانېت کې بېتي دام پېشنيارو اوېژکې
 سياسيانې درووست و بېجېي پېشکېش کردو، هېچ پېويست ناکات کې
 تايباني خېش بوېت.

تېبېني: کارتر ماکاسيان سېرکې بېشي توېژينېوي بېرېنگاريې لې
 کېليژي باي توېژينېوي دېريايي. هېروېها نووسېري کتېبي: جېنگي
 ئېمريکا لې ئېفغانستاندا - مېژوو. لې سېي ۲۰۱۵ بې ۲۰۱۹ وېک
 اوېژکاري سېرکې جېنېاېي ئېمريکې جېزيف دېنفرد بوو. دوايېش
 سېرکې ئېرکاني هاوبېش بوو.

<https://www.foreignaffairs.com/reviews/review-essay/2022-03-21/west-still-doesnt-understand-taliban>

کارتر ماکاسيان

۲۱ ئازاري ۲۰۲۲

وېرگېياني : جېسن ازانې

بہ لہجہ، لہجہ وادی ویستی مرثیہ وانی دہکات، ویک ٹی وی مرثیہ بونیاد نری واقع نیہت، مامستا وایسی بارودہخ دہکات ویک شتہک لہجہ وادی ژینگہی قوتابی و شتہکی نامہ، دواجار مرثیہ و واقع لہجہ کتر نامہ دہبن، لہجہ شہوازہ دا قوتابی زانیاری و ہردہگرہت و لہجہ بارودہختردا توتی ئاسا دہیہتہو، یان لہجہ ئیمتیحاندا نمرہی پہ ہدہست دہنہ، ہہ ہواوی فرہری چہندہ قوتابی دہرخ بکات و مہشکی پہ بکات، زیاتر ناہہشیار و ہہ ئاگا دہہت، ہہ گوہرہی سیستہمی فرکردنی بانکی قوتابی دہفرہکہ چہندہ مامستا شتی زیاتری تہ ہئاخذہ ہاشترہ، قوتابیش چہندہ و ہرگرہکی ہاشبت زیرہکترہ، ہہ نام لہجہ استیدا ئہ مپہسہیہ لہجہ مرثیہ خستن و خہسانندی ئہقہ و دواجار تاکی ہیرنہکہرہو، دہگما و دہمارگیر و دہستو پہ سپی دہخاتہ کہ مہگاوہ، ہہ ای فرہری ہہکاری دہست و پہسپیہونی تاکہکان و وہستانی پہہژہی ہیرکردنہ و ہیان سہرچاوہکہی ہہشبینی و ناٹومہدیہ لہجہ و ہہ ہونہوہی جیہانہکہیاندا ہہ گہانکاری.

ئہم میتہدہ لہجہ سہرہتاوہ جیہاوازی دہکات لہجہ ہوان ئہوانہی زانیاریہخشن لہجہ گہہ ئہوانہی زانیاریہان نیہ، واتا کہ مہگہ دا ہہش دہکات ہہ ئہوانہی دہزانن و ئہوانہی نازانن، قسہکہرو گوہگرہ، ئہمہی ئہمہ دہہبینن ہہمانشتہ لہجہ کہ مہگہ دا زہرینہ ہہموو لہجہ ہہتہ گوہ، توہہژہکیش ہہردہوام قسہدہکن، واتا لہجہ دا ہیرکردنہو ہہ توہہژہکہ، گوہگرتن ہہ زہرینہ ئہمہش خزمہتی ستہمکاری و ئایدیہ لہجہی ستہمکاری دہکات، کہ مہگہ پہکی دہکہوت و خہہکی ویک توتی ئہو دہہنہوہ کہ گوہیان لہجہوہ، ہہ ئہوہی ہوہرن، لہجہ قیقہتی شتہکان و پہویستیان بکہنہوہ، نیک ہہر ئہو ہہکو ہرسیارو گومان ہہ تاوان ولادان دہزانن! ئہمہیہ خہسانندی ئہقہ و ہیرکردنہو، لہجہ شہوازہ بانکیہ دا متمانہ ہہ مامستا ناکرہت، مامستا ہہ ئہوہی ہہخہی بزانه دہہتہ خزمہتکاری کہ نہپرہستی و ئایدیہ لہجہی ستہمکارہکہ، ہہ ہہوای پاوہ فرہری ئہم شہوازہی فرکردن و ہیرکردنہو، لہجہ شہوازہ زہربہہی شتہکیتہر نیہ و توانای داہہنان دہکوژہت، ہہشہ ہہرہ گہورہی کہ مہگہ دا ہہ ہہگوہگر ہہچی؟ ہہکارہکہی ئہم پہروہردہ بانکیہیہ کہ مامستاکان، دایک و باوک مہلاکان لہجہ مناہیہو، ئہم میتہدہ ہہکار دہہنن، دواجار لہجہ گہورہیشدا سیستہمی ہیرکردنہوہی خہہکہکہ ہہم شہوہیہ دہہت کہ زانیاری ئہداتہوہ، نیک ہیربکا تہوہ! کاتہک و ہہوہی واقعہک دہہنہوہ ویک ئہوہوایہ دہست لہجہ دوگمہی تہسجیلہک بدہیت، ہہستہوخہ کہ مہہک قسہ دہہیستی کہ خہزنکراوہ! مہجالی دیالہگ و گفتوگہ نیہ، ئہم سیستہم دواجار مرثیہکان ہہ توانا دہکات لہجہ و ہہوہوہی واقعہ دا دہستو پہ سپی قہدہرگہرا دہبن، چونکہ پہہژہی ہیرکردنہوہیان نیہ توانای ہہرہم

هـناني مـعريفـي نوـيان نيـ. ئـم كـكـوتـنـي “تـخت و
ميتـراب” نهـنيـكـي لـوـدايـ، كـ فـركـاري چ لـقوتـابخـانـ و چ
لـدـروـدا مـرـفي دـگـماو دـست وپـ سپـي بـرـهـم دـنـت كـ دواـجار
هـردولا و اتـا ئـوانـي دـبـنـ واعـيز و دـسـاـتـداران بـخـم
دادـنـيشـ، چـونـكـ زـرـينـ هـست بـ تـوانـايـ دـكـات لـبـرامـبـر سـوـتـ
و واسـيـري مـرـف دـكـن كـ ئـو فـدـريـتـي، واقـيع شـتـكـي نـگـگـ
وـستـاو ، لـلايـكـيـتر چـونـكـ مـرـفـكـان دـزـگـاي بـرـكـردنـوـيان
لـكـاردـخـرت بـ واعـيزـكـان ئـاسـانـ بـنـ حـيـكـايـتـخوان، وـكـ بـيـ
ئـقـي تاـكـكـان سـيـسـتـمـي بـرـگـري نـماـوـ و نـخـشـ زو بـوا دـكـات و
تـسـلـيـم دـبـتـ، وـ باـوـيـشـي بـوجـياـوازيـ هـيـ كـ ئـو نـزـانـو
ئـويـتر زـانـا، بـمـام لـ پـروـردـي ئـاسـيـدا واقـيع شـتـكـ نيـ پـشـيـني
بـكـر ، وـستـاوـبـ ، بـكـو واقـيع دـخـرتـ بـردـست و تـوـژـينـوـي
بـدـكـرتـ، هـردولا، مـامـستـاو قـوتـاي پـكـو و لـكـگـي اـمان و گـفـتـوـگـ
و پـرسـيارو دـيالـگ دـگـنـ حـقـيـقـتـ. واقـيع بـرـهـمـي مـرـفـكـان نـوـستـاو
نـپـيرـز، نـتـكـسـتـكـان ئـزـلـينـ، هـمـوشـتـكـ شـايـانـي لـكـيـنـوـ و
شـيـكـاريـ. مـژـوو بـرـهـمـي مـرـفـكـ، مـرـفـيشـ بـرـهـمـي مـژـوو نيـ، بـكـو
مـرـفـ مـژـو درـوسـتـدـكـات. دـكـرا و دـاوـكـان بـشـوـيـكـي دـيـكـ
اـويـانـدا بـا يـ... لـسـيـسـتـمـي بـانـكـيـدا مـامـسـتا جـارـكـ زـانـايـ لـكـگـي
خـوـنـدنـ، خـوـنـدنـو و ... فـدـردـبـت لـقـناغـيدـوـمـدا فـدـردـكـات ئـوـي
فـريـبوـ دـيـگـوازـتـو و ، لـايـنـي بـرامـبـر و رـيدـگـرت بـمـاـيـ.
ئـم شـوـازـ جـگـ لـوـي خـزمـتـي ئـايـديـلـژـيا يـكـي دـيارـيـكـراو
دـكـات، يـان واقـيع و بـرـكـردنـوـي باـو دـسـپـنـت، بـردـوام دـژـي ئـو
تاـكاـنـيـ كـدـژـي دـوـسـتـنـو، وـكـ حـاـتـي تاـكـكـسي سـيـري دـكـن، مـلا
دـتـ: ئـم يـان ئـو لـادـر، دـبـت تـبـگـيـنـدر، هـمـو ئـايـديـلـژـيا
سـتـمـكـارـكـان و اـمـامـ دـكـن كـمـرـفـخـاوـنـي هـشـ نيـ، هـشـي
بـدـروسـتـدـكـرت، بـيـ بـيـرـكـردنـوـي جـياـواز اـتـدـكـرتـو . چـونـكـ
لـسـرـتاو و اوـنـاي واقـيع دـكـرت كـنـگـا نـابـ بـگـاـتـ.
هـركـسـ ئـگـرـبـايـي ئـوه شـزـيـرـكـ نـبـت، دـزـانـتـ ئـي ئـمـ
دـگـوزـرـت لـ پـروـردـدا لـهـرـمـي كـوردـسـتان فـرـكـردنـي بـانـكـيـ و
سـيـسـتـمـمـكـ لـخـزمـت واقـيـعـدا يـ نـكـ گـاـنـكـاري، بـگـرـ مـيـلـي
كـنـپـرـسـتي لـهـكـشـانـدا يـ، گـاـنـو بـ خـوـاـفـياـتـو حـيـكـايـتـ خـوانـي
ئـارـزـوـكـراو . دـمارـگـيري لـهـكـشـانـدا يـ دـخـكـ كـ هـمـومان وـستـاوـي
بـرـكـردنـو و لـمـرـفـخـسـتن دـبـينـين . پـروـردـي بـانـكي هـوـكـ بـ
لـمـرـفـخـسـتن و نـزـانـكـردنـي تاـكـكـان، كـ خـاـراـكـدـري سـيـسـتـمـي
سـتـمـكـاريـ. ئـم سـيـسـتـمـ وادـكـات دواـجار خـكـي نـتـوانـن بـيـرـبـكـنـو
بـ گـاـيـني واقـيع، ئـگـرـچـي دـدانـي پـدا نـنـ، بـمـام لـبـنـتـدا
كـمـتـوانـان لـ چـاـكـردنـي بـارودـخـي خـيان و پـيـوـنـديـان بـجـيـهانـو

کەیلان و پاسیف. لچا و وانی فریادەسدان، چا و وانی کەسانی دیکە
لچەشنی سەرکە کاریزما دەرکەون و واقعیان بە بگەت، کەدوچار
ئەو فریادەسەش دەبەت و سەتەمکار. پەرورەدی بانکی مەرەفی
خەگونجەنەر و ملکەچ و خەشدار بەرەم دەنەت، کە بونی خەدی دەدات
دەست کەسانی دیکە، توانای خە سەلمانەنی نییە لەبەرکردن و دا کە
و دەگەت و بە یادگە، واتا بیرناکات و، بیری دەت و. واقعی
ئەمە جودایە لەدوینە، سەبەیش جیاوازی، پەرورەدی دەبەت مەرەفەک
دروستبکات لە کارکردن لەجیهان و بارودەخی خەیدا کارابەت،
مەعریفەیی نوێ بەرەم بەنەت. بەم پەرورەدی و فەرکردنی بانکی
شتەکی پەچەوانەیی. ئەمە چ دەزانین؟ ئەو کەسی خەدی هەیە؟ هیچ
ناکەت؟ ئەم دەربەینانە وەردی سەرزاری ئەو کەسانە کە قوربانی
فەرکردنی بانکین، لەاستیدا وەک مەمەری وان، ناتوانن بیری نوێ
بەرەم بەنن، کە لەئاستی گەرتو پەویستی ئەمەدەبن. لەبەتدا ئەو
مەرەفانە قەدەرگەران، وە سەیری خەیان ناکن کە تەرازوی مەرەفونیان
لەسەنگ و هاوسەنگیان لەدەستدا و. خاوەنی بیری سەنن واتا بیرەک
کە لەئەنجامی پرسیارو و گومان و شیکردن و هاتەبەت، بەکو بیرکەکان
کەن و رەگراون گواستراون و لەمەشکەک و بەمەشکەکیتر... بەبەچونی
فەرەری مەرەفون تەنها لەگە تەوژین و پراکتیکی بەردەوامدا
هەیە. بەم فەرکردنی بانکی بەردەوام لە مەرەفەستن پەشەخات، مەرەفی
پاسیف و بەتوانا و خەون و مەرگ دەست بەرەم دەنەت. کە مەرەفی
مەرگ دەست ئارزودەکات شتەکان نەگەن، تەنها لەمیانە کە و
خاوەنداریەتیدا پەویەندی بەجیهان و دەبەت وەک ئەریک فەرەم
دەت: مەرەفی مەرگ دەست کاتە خاوەنی جیهان نەبەت پەویەندی
بەجیهان و دەپەت دەسەتات خاوەن، ژیانی خەش ناوەت لەچوارچەوی
بون بەخاوەنی شتەکاندا نەبەت، واتا پەویەندی لەگە مەرەفەشدا وەک
کە.

مَقَلَّتْ سِرَانِ مَحْمَدِ سَوْرَه

خەشە وىستى كە ناگەدەتتە، بەچى نەبىستە!

ئاشقان لە شەكستە
پەنا بە سىگار و مەي و كوفر دەبەن
بەيەكجار ھەمويا نە خستەلاو

دەبا بەبىستە، شەكستى مەن
كە خەي كەنەسا مەژووي لەنەشتەو.
ئاشق كە بەزرا
نابە بەبەدەستەكانى مەگىرانى خەن بەكەن.
چە برىندارە لەخە، ئەو كەسەي زامەكانى ھەتوانى بىرچووبەتتەو.

ئەو لەكنزىكن
ئاسمانەش لەتەنەو دوور
دوچار تەنە ئاسمان مەي مەن.

زەلەكى وشكى بەخەن ھەماسراو
لە ئازارى مە دادەچەنە.
ويژدانى ئەم ھەموو خەنە تەيە
لەجەستەم دەنەشرە و
گورگەكان ھەر تەنيان،
خەي ئەو ھەموو شەكستە
وەك مەش نەشتەو تەسەر جەستەم و
گورگەكان ھەر تەنيان
مەشەيش وىستى داگىرکردنى لوورەيانە.
دەبا گورگەكان لەتەرييدا بەن
لەچيان سوور
گەشتى كەم لە كەلەنە دەدانەكانيان
خەي لە زمانيان بەسوو.

كە چاوم لەتەرايى گەدەدا لە ون دەبەن
بەيانيان بەسەر دادە
خەريشە ووحەم لەنەو ئەم گورگەلە
پەش ناديارى دەدا،
بەيانىيەكى بەبەزەي بەبەوئەيە
مەشەي بەيانى دەبە شەنەنگەزتر بەت.

ئاي منيش
ئسككا نم، پراسوو كا نم
لداد ما درن.

گورگيل لئاو كلالسار و ئسككا نمدا اكشاون
تينى خريش ساردىي خو نم دوو بار لئاو دمياندا گرم دكا تئاو و
مروول ئاسا ختووكى د بئاو.

ئاو لكانزيكن
خو[ن]اي تئاووى خاشويستى منيش
ئزىنگ ب لدايكبوونواي تئايايم،
باوشك ب گلالگورك ددا.
ئا ئم لدايكبوونواي هميش يي زويي
دردك ك بچارسار لگك خي پروردت دكا، تئايايي.

بيا ني هار ك خار هاد
ئاواوونى منيش
اپچى ب ردم دادگى خدا دكر،
ئاخ ل خي هاد بئاو.

ئا ه گورگيل
دمموا ساردىي ئوينداريي كي ب بئاو ز يي ما اواكردوو لدا
بتار نم.
نمناسى و نمايو؛ خاشويستى
هار ئواي خونت پداوئو.
ساران محمده سووره

سيڪڻ لاريزم و ڇڻ ند سڻ رنجڻ ڪڻ . 7 ... شڻ ما ڻ بارڻ واني

بڻشي ڇڻ و تڻم /

لڻ بڻشي پڻ شوو باسماڻ لڻ و ڪرد، ڪڻ لڻ ٽڻ روپا، مرڻ ڦڻ ڪان هڻ موان بڻ
جياوازي ٽازادن، ڇي ٽاينڻ ڪ و مڙهڻ بڻ ڪ و ناو ڪيان هڻ بڻت، ڪڻ س
لڻ سڻر ناو مڙهڻ ب و ٽاينڻ جياواز، هيچ ڪڻ سڻ ڪ بڻي نيپڻ خوڻي
ٽڻ ويتر ڻ و ڪات، يان ڻ ڳري لڻ بڪات، لڻ وڻي پڻ وڻي لڻ مڙهڻ بڻ ڪڻي
و ٽاينڻ ڪڻي ڇڻي بڪات.

لڻ وڻ ڪلڻ ساڪان، مڻ عبڻ د و ٽا ٽڻ شگا و مزگڻ و تڻ ڪان بڻ و ٽڻي ٽازادي
ٽاينڻاري و خودا پڻ رستيان تڻ دا دڻ ڪرڻت.
هيچ ڪڻ سڻ ڪ بڻ ناوي مزگڻ و تڻ وڻ بڻي نيپڻ، هڻ رش بڪات ڻ سڻر ڪلڻ ساڻي ڪ،
يان مڻ عبڻ د و ٽا ٽڻ شگا ي ڪ. هڻ مان شڻ وڻ مڻ عبڻ د و ڪلڻ ساو ٽا ٽڻ شگايش،
بڻ يان نيپڻ هڻ رش بڪا ڻ ڻ سڻر مزگڻ و ت.

زڻ ردڻ شتي ڪ و بودي ڪ، هينڊ ڪ سڻ ڪ و جو ڪ، ڪريستيان ڪ و ٽڻ زدي ڪ،
ٽڻ تايست ڪ ٽڻ گنڻ ستي ڪ، هڻ مڻ سڻ ڪشوا ڪ و ليسب ڪ و ترانز
ڇڻ ندڻ رڻ ڪ، هڻ موويان مافيان پارڻ زراو و سيست ڪ مي سيڪڻ لاريزم بڻ ي ڪ
ڇاو سڻ يري هڻر هڻ موويان دڻ ڪات.

ڪڻ سيان ٽڻ و مافيان نيپڻ، لڻ ڙڻر هيچ ناو ڪدا و بڻ هيچ پاساو ڪ،
تڻ داخولي ڙيان ٽڻ ويتر بڪات و ڻ ڳري لڻ ٽازادي ڪاني بڪات و جوڻي
پڻ بدات و سوڪا ي ڪ تي و تڻ شهيراتي پڻ بڪات.

لڻ وڻ پلوراليتي ٽاينڻي و ڪڻ مڻ مافي تي و سياسي، ڪولتوور و ياسا ي.
پڻ ويست ڪ هڻ موو ٽاين و ٽاينز اڪان، ڻ ڙي ٽڻ و پلوراليتي ٽاينڻي،
ڪڻ مڻ مافي تي، سياسي بگرن.

نا بڻت ڦڻ شڻ، لڻ سڻر جياوازي بير و ا و ٽاينڻ ڪڻي، ڦسڻ بڻ
مڻ مافي ڪ بڻت و مڻ مافي سوڪا ي ڪ تي بڻ حاخام ڪ بڪات و ٽاسر ڪوان ڪ بڻ
ڻ ڙي بڻ پياو ڪي ٽاينڻي هينڊ ڪسي بڪات.

لڻ وڻ ديال ڪ هڻ يه، جياوازي ڪان پارڻ زاون، دڻ تواني بڻ ڻ ڳاي لڻ ڙيڪ
و گفٽوگ بڻ ڳو و ٽڻ رگيومنت و سڻ لماندن وڻ، بڻ و پڻي ٽازادي
بانگ شڻ بڻ ٽاين و بير و باو ڪ ڪت بڪايت، بڻ ٽڻ وڻي هيچ ڪڻ سڻ ڪ
لڻ گو ڪا ڪت پڻ بڻت.

بڻ مڻ رج ڪ، ڻ ڙ لڻ پڻ نسپ ڪاني سيڪڻ لاريزم بگرن، ٽاشتي

کام لایہ تی و ئاسایشی و لات نیش و نذ، خت ل قی م زھ بی و ناک کی ئایینی و شش دنوکی ئایینی ب دور بگر.

ئوانیتر و فری یات م ک ر و، کولتووری پ ک و ژیان م خ ر ژر ه ش و م ترسی و، ت ش نوجات و ح ساسیت و دوو ب ر کی ئایینی و م زھ بی ل ن وان مر ق کان دروست م ک.

لڼو بټ نيي، لڼ ګګای جوښندان و تښهیرات و هښښښی شمشږ و
چاو سوور کړنڼو و بڼ ناوی ئاسمان و بڼ پاساوی پیرڼی و
بانګښښی پاوانکړنی مڼڼو و مڼڼپڼکړنی حڼقیقڼتڼکان،

خاک ناچاری هاتن سَر بیر و باو کت بکیت و دست لئ ئازادی و
هزاردنیان و ربدیت و بیر و باو ککی خت و ئایین و
مزه بککی خت تکک بئ یاسا و ژیا نی گشتی و تایب تی مر قان و
کمم و دوت بکیت و بئ ندری خت بسلم نیت.